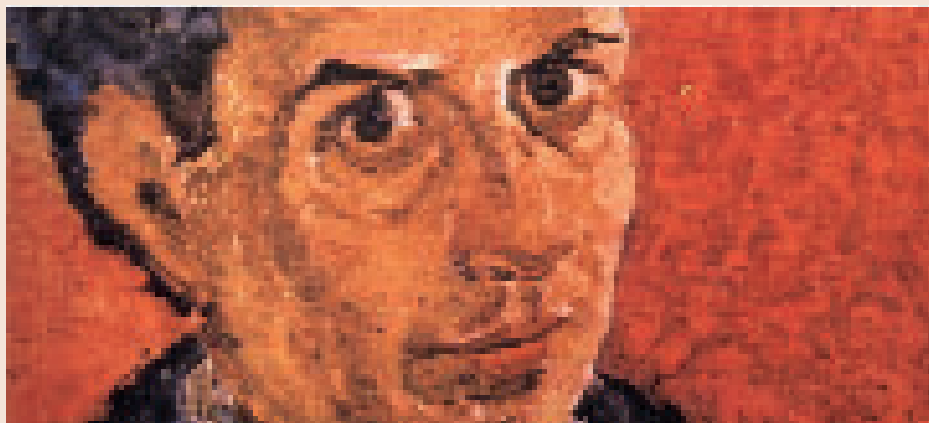

Județul Vaslui
Galeria personalităților

Județul Vaslui

Galeria personalităților

Județul Vaslui a dat României personalități de seamă din toate domeniile: lideri, oameni de litere, artiști, oameni de știință. Nu mai puțin de 39 de academicieni români își leagă numele de județul Vaslui. În această broșură veți putea descoperi unele dintre cele mai cunoscute personalități din istoria și cultura României.

Dimitrie Cantemir (1673–1723) a fost unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai culturii românești. Spirit enciclopedic, cunoscător a peste zece limbi străine, scriitor, filozof, istoric, geograf, arhitect, muzician, etnograf și folclorist, Cantemir a aparținut mai multor culturi, deoarece a scris în română, greacă, latină, turcă, rusă. Fiu al domnitorului Constantin Cantemir, s-a simțit mereu legat de ținutul Fălciului, din județul Vaslui, pe care l-a evocat adesea în scrierile sale. O mare parte a vieții a petrecut-o ca ostatec la Constantinopol, prilej de a se instrui și a crea într-un mediu dominat de interculturalitate, unde Orientul și Occidentul, reprezentate de diplomații cu care Cantemir era prieten, își dădeau mâna. Domnitor al Moldovei pentru o scurtă perioadă (noiembrie 1710 – iulie 1711), a încercat să obțină independența țării față de Înalta Poartă, dar a fost înfrânt la Stănilești, în pofida ajutorului militar primit de la țarul Petru cel Mare. S-a refugiat în Rusia, unde și-a continuat opera științifică și unde a ocupat importante demnități.

Recunoașterea europeană a meritelor sale a fost consacrată la 11 iunie 1714, când Cantemir a devenit membru al Academiei din Berlin, realizând în felul acesta un prim pas al integrării noastre culturale în Europa. Dintre numeroasele sale lucrări amintim: „*Descriptio Moldaviae*“ și „*Hronicul vechimei a româno-moldo-vlahilor*“.

Alexandru Ioan Cuza (1820–1873) s-a născut la Bârlad și a fost primul domnitor al Principatelor Unite, Moldova și Muntenia. După studii la Paris, Cuza s-a întors în țară și a îmbrățișat cariera militară, remarcându-se în evenimentele de la 1848 și în lupta pentru Unire. A fost ales Domnitor al Moldovei la 5 ianuarie 1859 și al Munteniei la 24 ianuarie 1859, săvârșind astfel Unirea Principatelor printr-o dublă alegere. În această calitate, a întreprins importante măsuri pe plan intern: împrăștierea țăranilor, reorganizarea armatei, a administrației, a învățământului. S-a bucurat de o mare simpatie populară, dar a fost silit să abdice în urma unui complot. A murit în exil, la Heidelberg.

Elena Cuza (1825–1902) Doamnă a României, soția Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, femeie cu educație aleasă, s-a remarcat în epocă prin generozitatea și dăruirea sa sufletească ieșite din comun. S-a născut la Solești, sat vasluian aflat în proprietatea familiei sale, ramură a cunoscutei familii Rosetti. A înființat o serie de așezăminte pentru orfani, numite „Aziluri Elena Doamna“, în care au fost primiți și copii de alte naționalități decât cea română.

Mihail Kogălniceanu (1817–1891) Mare om politic, orator neîntrecut, istoric, scriitor. S-a născut la Iași dar a petrecut mare parte a copilăriei sale la moșia părinților din satul Râpi, din județul Vaslui, sat care astăzi îi poartă numele. Cariera sa politică s-a împletit cu cea literară. A jucat un rol major în Unirea Principatelor, a

Alexandru Ioan Cuza

Elena Cuza

Mihail Kogălniceanu

Elena Farago

fost prim-ministru în vremea lui Alexandru Ioan Cuza, ministru de Externe (1877), ministru plenipotențiar al României la Paris, senator și deputat de Fălciu. Pe lângă opere istorice a creat și proză, a fost la un moment dat și director al Teatrului Național din Iași, alături de Vasile Alecsandri și Constantin Negruzzi.

Elena Farago (1878–1954) scriitoare născută la Bârlad. Creația sa este dominată de sentimente umaniste, de compasiune pentru suferințele altora. Dintre volumele sale, menționăm: „Șoapte din umbră“, „Din taina vechilor răspântii“, „Șoaptele amurgului“. A scris un număr apreciabil de cărți pentru copii.

Vasile Pârvan (1882–1927) istoric, academician, născut în județul Bacău, și-a legat numele de Bârlad, adevărata sa patrie spirituală, locul unde s-au constituit premisele sale intelectuale. Interesul său pentru arheologie, istorie și filologie clasică s-au deșteptat tot aici, la liceul Codreanu. O parte din activitatea sa s-a desfășurat în Italia, unde a fost numit director al Școlii Române de la Roma. Membru al unor organisme internaționale, al unor societăți de istorie din Germania și Italia, a devenit, în 1913, la numai 31 de ani, membru plin al Academiei Române.

Gheorge Focșa (1903–1995) s-a născut la Șuletea, în județul Vaslui și a urmat Liceul „Cuza-Vodă“ din Huși. A fost etnograf cu merite deosebite în fundamentarea teoretică și realizările practice ale muzeografiei românești. Timp de 30 de ani a condus Muzeul Satului din București.

Gheorghe Gheorghiu-Dej (1901-1965) născut la Bârlad, om politic al epocii comuniste. A dus o susținută activitate în cadrul Partidului Comunist Român, începând din 1930. A fost închis în închisori și lagăre, de unde a evadat și a participat la organizarea loviturii de stat de la 23 august 1944. Ulterior, a devenit secretar general al Partidului Muncitoresc Român. Cu un comportament slugarnic față de Stalin, Gheorghiu-Dej a ajuns treptat să ducă o luptă surdă și subte-

Vasile Pârvan

Gheorghe Gheorghiu Dej

Alexandru Philippide

Emil Racoviță

Theodor Rosetti

rană pentru a obține o anumită independență față de ruși. Posibilă victimă a KGB, Gheorghe Gheorghiu-Dej se bucura la moartea sa, în 1965, de o relativă popularitate, în pofida crimelor săvârșite de regimul său. Succesorul lui a fost Nicolae Ceaușescu.

Alexandru Philippide (1855–1933) lingvist, academician, născut la Bârlad într-o familie de vechi intelectuali. A fost profesor universitar la Iași, publicist, colaborator la cele mai importante reviste culturale ale vremii. Membru al Academiei Române, cea mai importantă lucrare a sa este „Originea românilor“.

Emil Racoviță (1866–1947) biolog, academician, născut la Iași, a fost legat în permanență de satul Șorănești, din Vaslui, unde se afla moșia părinților săi de neam domnesc. A studiat la Iași și la Paris, a lucrat la laboratorul de biologie marină din Lacaze și a participat la expediția științifică internațională din Antarctica, „Belgica“ (1897–1899), în calitate de naturalist. A pus bazele unei noi științe, biospeologia, a organizat la Cluj Universitatea românească, al cărei prim rector a și fost și a înființat un Institut de speologie. A fost membru al Academiei Române și al unor societăți științifice din străinătate.

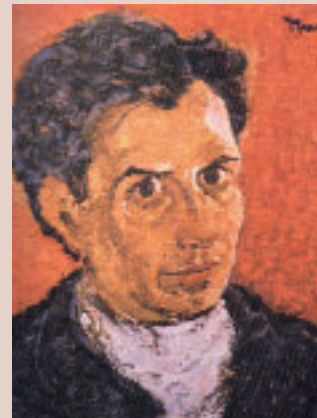
Theodor Rosetti (1837–1923) om politic, academician, licențiat în drept, născut la Solești, a fost fratele Elenei Cuza. După studii la Liov, Viena și Paris a făcut carieră în magistratură, a fost prefect de Vaslui, ministru,

Valentin Silvestru

Constantin Tănase

Nicolae Tonitza

președinte al Consiliului de miniștri (1888-1889), guvernator al Băncii Naționale, membru al Curții Permanente de Arbitraj de la Haga. A fost totodată fondator al „Junimii“, autor de eseuri apărute în „Convorbiri literare“, membru al Academiei Române.

Valentin Silvestru (1924–1996) scriitor, născut la Rebricea, în județul Vaslui, a făcut liceul la Iași, a studiat arhitectura, matematicile și literele la București. A avut o foarte bogată activitate publicistică, a lucrat în teatru și cinematografie, ocupând funcții de decizie și desfășurând și activități didactice. A inițiat Festivalul umorului de la Vaslui.

Constantin Tănase (1880–1945) actor, creatorul teatrului românesc de revistă, s-a născut la Vaslui și a absolvit Conservatorul din București. În 1919 a înființat teatrul de revistă „Cărăbuș“, care îi va aduce o meritată faimă națională și chiar europeană, prin spectacolele pline de umor și foarte critice la adresa realităților vremii.

Nicolae Tonitza (1886–1940) pictor, născut la Bârlad, cu studii de arte plastice la Iași, Paris și Munchen, unde are și debutul expozițional. Lucrările lui au fost expuse la București, Paris, Veneția, Barcelona, Haga și Bruxelles. Sunt memorabile portretele sale de copii.

Alexandru Vlahuță

Nicolae Milescu Spătaru

Alexandru Vlahuță (1858–1919) scriitor, academician, născut la Pleșești, sat vasluian care astăzi îi poartă numele, a fost în primul rând un umanist, atașat valorilor naționale și perene. Pentru el, satul reprezenta singura oază de liniște și de echilibru moral într-o lume supusă unor transformări de o mare violență, iar țărănimea – singura clasă pozitivă din România. În viața culturală s-a remarcat prin prețuirea operei lui Eminescu, fiind primul care a avut curajul să afirme că acesta îl depășește cu mult, din punct de vedere al creației literare, pe Vasile Alecsandri. Lucrarea sa de referință rămâne „România pitorească“.

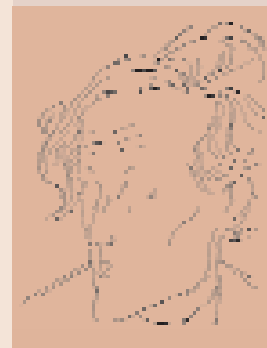
Dimitrie Bagdasar (1893–1946) medic, academician, originar din Roșiești, Vaslui, a studiat medicina la București și în SUA, unde s-a specializat în chirurgia sistemului nervos. A realizat una dintre primele operații din lume în acest domeniu, împreună cu academicianul Clerexe. Întors în țară, s-a stabilit la București, unde a creat o adevărată școală de neurochirurgie și a făcut operații strălucite comentate de presa vremii, atât în țară cât și în străinătate. A fost ministru al Sănătății, profesor universitar, autor de studii de specialitate, membru al Academiei Române. Nepoata sa, Maria, s-a căsătorit cu scriitorul american Saul Bellow, laureat al Premiului Nobel.

Nicolae Milescu Spătaru (1636–1708) cărturar, născut la Milești, sat dispărut de lângă Ferești de astăzi. Tatăl său, probabil de origine aromână, și-a luat numele după moșia soției. Milescu a făcut studii serioase la Iași și la Școala Patriarhiei din Constantinopol, stăpânind mai multe limbi străine, ca: latina, greaca veche și nouă, slavona, rusa, probabil franceza. Ca reprezentant al lui Gheorghe Ștefan a vizitat mai multe capitale europene, între care Stockholm și Paris. În urma unui conflict cu Ștefăniță Vodă a fost „însemnat la nas“, iar apoi a părăsit Moldova. Stabilindu-se până la urmă în Rusia, a primit o serie de demnități în stat și a fost desemnat pentru misiuni diplomatice, cea mai importantă fiind în China. S-a bucurat de protecția și prețuirea țarului Petru I. Prima sa lucrare este și prima noastră deschidere

culturală către Europa. Aflat la Stockholm, vrând să-i explice ambasadorului Franței unele aspecte ale ortodoxiei, Milescu Spătaru a scris „Enchiridian manual“ sau „Steaua răsăritului strălucind în Occident“. În domeniul teologiei a publicat câteva mici lucrări, dar cea mai importantă contribuție va rămâne traducerea Vechiului Testament care a stat la baza tipăririi Bibliei de la București a lui Șerban Cantacuzino din 1688. Alte două lucrări de mare importanță sunt „Jurnal de călătorie în China“ și „Descrierea Chinei“, unde întâlnim observații minuțioase, pertinente, asupra poporului și civilizației chineze, dar și asupra altor populații întâlnite în drumul său.

Victor Ion Popa (1895–1946) Scriitor născut la Bârlad, V.I. Popa s-a simțit foarte legat de satul părinților săi, Dodești. A urmat liceul la Iași, perioadă în care a început să joace mici roluri pe scena Naționalului. Foarte timpuriu a început colaborări în presă, cu versuri, proză, caricaturi. A făcut studii de Drept și Conservator, însă le-a întrerupt din cauza războiului. Activitatea sa a fost diversă, de la șef mașinist la teatru până la profesor la Academia de artă cinematografică. A participat la investigațiile sociologice ale echipelor Gusti, între altele, cu monografia satului Dodești. A scris la început versuri, care au fost publicate postum. A publicat romane, printre care „Floare de oțel“, „Velerim și Veler Doamne“, „Sfârlează cu fofează“, și a scris piese de teatru de mare succes: „Ciuta“, „Mușcata din fereastră“, „Plata birului“, „Tache, Ianche și Cadâr“.

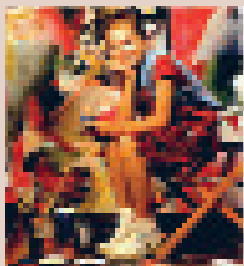
Ștefan Procopiu (1890–1972) Fizician, născut la Bârlad. Și-a făcut studiile la Facultatea de Științe din Iași, iar ulterior, ca asistent universitar, a calculat valoarea magnetarului teoretic, cunoscut mai târziu sub denumirea „magnetarul Bohr-Procopiu“. În 1924, a devenit doctor în fizică la Paris. A îmbinat în permanență activitatea didactică și teoretică cu experimentul științific. Procopiu a fost de două ori nominalizat pentru Premiul Nobel. A fost și membru al Academiei Române.

Victor Ion Popa

Ștefan Procopiu

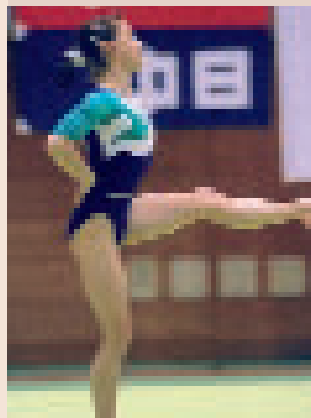

Alexandra Nechita

Pentru a demonstra că personalitățile vasluiene nu sunt doar cele din cărțile de istorie și că talentul nu moare, vă prezentăm două tinere ale acestor vremuri, a căror faimă a depășit cu mult granițele României. Cine nu a auzit de *Andreea Răducan*, una dintre cele mai bune gimnaste ale lumii, sau de *Alexandra Nechita*, copilul-minune al picturii, numită și „micuța Picasso”? Nu toată lumea știe însă că aceste două fete s-au născut la Bârlad și, respectiv, Vaslui. Talentul și perseverența lor stimulează și inspiră tinerii din toată țara și îndeosebi pe cei din județul Vaslui.

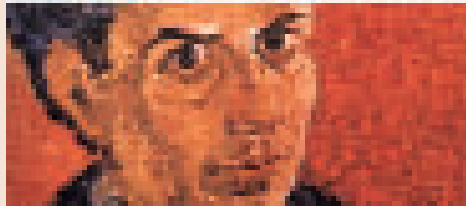
Cotată printre cei mai mari artiști în viață, *Alexandra Nechita* s-a născut în august 1985, în orașul Vaslui, la trei luni după ce tatăl ei fugise în SUA. Alexandra și mama sa au reușit să i se alăture un an și jumătate mai târziu, când au primit aprobarea să plece la Los Angeles. De mică, fetița a dovedit un talent deosebit la desen. Picturile ei abstracte, în care se îmbină cubismul caracteristic operei lui Picasso cu culorile vii ale lui Matisse, au încântat criticii de artă, precum și numeroasele personalități ale lumii (regina Angliei, împăratul Japoniei) care i-au cumpărat tablourile. Alexandra a devenit celebră la vârsta de nouă ani, când a fost descoperită de un agent, care-i văzuse picturile expuse într-o librărie. În cartea sa „Outside the Lines“, publicată în 1996, Alexandra povestește cu emoție și duioșie momentele petrecute cu bunicii ei, la țară, în județul Vaslui, unde aceștia au o gospodărie și o vie. În amintirea vacanței petrecute în România, în 1994, ea a pictat pânza „Vara în Europa“ și a afirmat „am fost atât de plină de bucurie în România, încât n-am vrut să plec“. Deși a primit o ofertă de 350.000 de dolari pentru acest tablou, Alexandra nu l-a vândut, pentru că îi este mult prea drag.

Născută la Bârlad, în septembrie 1983, *Andreea Răducan* a început cursurile de gimnastică la vârsta de patru ani, după ce tatăl ei a observat că fetița încerca să le imite pe Lavinia Miloșovici și Gina Gogean, aflate pe atunci printre cele mai bune din lume. Dând dovadă de talent, dar și de multă perseverență, micuța Andreea s-a impus în lumea gimnasticii, câștigând numeroase medalii la competițiile internaționale. Numele Andreei Răducan este legat de câștigarea medaliei de aur, la Jocurile Olimpice de la Sydney din 2000, și pierderea ei, câteva zile mai târziu, din cauza descoperirii în sânge, la testul antidoping, a unei substanțe interzise, pseudoefedrina. Întreaga lume a fost impresionată de povestea fetei de 17 ani, care, la indicația medicului echipei, luase Nurofen (medicament ce conține pseudoefedrină) pentru a scăpa de o durere de cap. Deși a pierdut medalia de aur, pentru mulți iubitori ai gimnasticii, Andreea a rămas adevărata campioană a Jocurilor Olimpice din 2000. Răducan s-a retras din gimnastică în 2002. Îi place să-și viziteze bunicii, la țară, însă nu poate suporta obiceiurile de sacrificare a animalelor.

Andreea Răducan

Județul Vaslui

Galeria personalităților